

BÖLÜM 4

ÖZEL SAĞLIK KURULUŞLARINDA FİNANSAL PERFORMANSIN RASYO ANALİZİ İLE ÖLÇÜLMESİ: BİR ÖZEL HASTANE ÖRNEĞİ

Neşegül PARLAK¹

GİRİŞ

Küreselleşme sürecinin hız kazanması, günümüz işletmeleri üzerindeki rekabet baskısını her geçen gün artırmaktadır. Bu dinamik ortamda, kamu ve özel sektör ayrımı gözetmeksizin tüm kurumlar, daha verimli, etkin ve kaliteli hizmet üretme gerekliliğiyle karşı karşıya kalmaktadır. Sağlık sektörü ise, toplum sağlığına doğrudan etki eden işlevi ve yüksek maliyetli hizmet üretim yapısı nedeniyle söz konusu rekabetin en yoğun hissedildiği alanlardan biri haline gelmiştir. Özellikle teknolojik gelişmelerin ivme kazanması, dijital sağlık uygulamalarının yaygınlaşması, nüfusun yaşlanması ve kronik hastalıkların artışı; sağlık hizmetlerine olan talebin yükselmesine ve bu hizmetlerin finansmanında çeşitli zorlukların ortaya çıkmasına yol açmaktadır.

Bu gelişmeler ışığında, sağlık hizmeti sunucularının sürdürülebilir bir mali yapı oluşturmaları ve stratejik kararlarını sağlam temellere dayandırmaları büyük önem arz etmektedir. Nitekim Janati & ark. (2018), sağlık kurumlarının karşı karşıya kaldığı finansal zorlukların etkili mali analiz ve planlamalar yoluyla aşılabileceğini vurgulamaktadır. Hastane işletmelerinin finansal yapılarının ve performanslarının doğru biçimde değerlendirilmesi, yalnızca kurumsal sürdürülebilirlik açısından değil; aynı zamanda sunulan sağlık hizmetlerinin kalitesi ve erişilebilirliği bakımından da kritik bir öneme sahiptir.

Finansal performansın değerlendirilmesinde başvuru temel araçlardan biri, finansal tablolar analizidir. Bu analizler sayesinde, işletmelerin geçmiş dönem ve-

¹ Doç. Dr., Ordu Üniversitesi, Fatsa Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Bölümü, parlaknesegul@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-1669-7389

daki hastanelerin karşılaştırmalı olarak analiz edilmesi ve mikro düzeyde finansal performans değerlendirmelerinin artırılması, sağlık sektörünün finansal yönetimi ve politika geliştirme süreçlerine önemli katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Akgüç, Ö. (2013). *Finansal yönetim* (12. baskı). Avcıol Basım Yayın.
- Ağırbaş, İ. (2016). *Hastane yönetimi ve organizasyon*. Siyasal Kitabevi.
- Alparlan, D., Gençtürk, M., & Özgülbaş, N. (2015). Sağlık bakanlığı hastanelerinde işletme sermayesi ile finansal performans göstergeleri arasındaki ilişkinin analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 317–338.
- Avan, E. (2023). Hastane hizmetleri alt sektörünün finansal performansının trend analiziyle incelenmesi. *USAYSAD*, 9(1), 1-11.
- Aydemir, İ. (2018). Hastanelerde finansal performansın değerlendirilmesi: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası hastane hizmetleri sektör bilançolarında bir uygulama. *USAYSAD*, 4(2), 133-149.
- Aydemir, İ. (2024). Türkiye’de 2009-2021 yılları arasında sağlık işletmelerinde gerçekleşen finansal performans analizi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(1), 186–200. <https://doi.org/10.33206/mjss.1301055>
- Barros, C. P. (2008). Efficiency measurement among hypermarkets and supermarkets and the identification of the efficiency drivers: A case study. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 36(1), 68–88. <https://doi.org/10.1108/09590550810846982>
- Başaran, G., & Özdemir, M. (2022). Türkiye’de hastane hizmetleri sektöründeki firmaların finansal performanslarının covid-19 dönemiyle birlikte oran analizi ve WASPAS yöntemi ile belirlenmesi. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 8(59), 887-901. <http://dx.doi.org/10.29228/smryj.62360>
- Bloomenthal, A. (2022). Financial ratio analysis: Definition, types, examples, and how to use. Investopedia. <https://www.investopedia.com/terms/r/ratioanalysis.asp>
- Brealey, R. A., Myers, S. C., & Allen, F. (2014). *Principles of corporate finance* (11th ed.). McGraw-Hill Education.
- Bülüş, F., Özkan, O., & Ağırbaş, İ. (2017). Üniversite hastanelerinin finansal performansının oran analizi yöntemiyle değerlendirilmesi. *Business & Management Studies: An International Journal (BMIS)*, 5(2), 268-281.
- Ceylan, A., & Korkmaz, T. (2013). *İşletmelerde finansal yönetim*. Ekin Kitabevi.
- Cleverly, W. O., & Cameron, A. E. (2007). *Essentials of health care finance* (6th ed.). Jones and Bartlett Publishers.
- Dong, G. N. (2015). Performing well in financial management and quality of care: Evidence from hospital process measures for treatment of cardiovascular disease. *BMC Health Services Research*, 15, 45. <https://doi.org/10.1186/s12913-015-0706-7>
- Ercan, C., Dayı, F. ve Akdemir, E. (2013) Kamu sağlık işletmelerinde finansal performans değerlendirilmesi: Kamu hastaneleri birlikleri üzerine bir uygulama. *Asia Minor Studies Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 54- 71
- Erdoğan, M. & Yıldız, B. (2015). Sağlık İşletmelerinde Finansal Oranlar Aracılığıyla Performans Ölçümü: Hastanelerde Bir Uygulama. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 6 (9), 129-148.
- Erkılıç, C. E. (2021). Hastane hizmetleri sektörünün CRITIC temelli TOPSIS yöntemi ile finansal performansının değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 46, 63-84.
- Gapenski, L. C., & Pink, G. H. (2007). *Understanding healthcare financial management* (5th ed.). Health Administration Press. <https://lsms.ac/wp-content/uploads/2023/02/14..pdf>
- İşıkelik, F. , Durur, F. & Günaltay, M. M. (2021). Özel hastane finansal performansının dupont

- finansal analiz yöntemiyle değerlendirilmesi. *Alanya Akademik Bakış*, 5(2), 773-791.
- Janati, A., Hasanpoor, E., Hajebrahimi, S., Sadeghi-Bazargani, H., & Khezri, A. (2018). An evidence-based framework for evidence-based management in healthcare organizations: A Delphi study. *Ethiopian Journal of Health Sciences*, 28(3), 305–314. <https://doi.org/10.4314/ejhs.v28i3.8>
- Karadeniz, E. (2016). Hastane hizmetleri alt sektörünün finansal performansının incelenmesi: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası sektör bilançolarında bir uygulama. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 19(2), 101-114.
- Koçyiğit, S. Ç. & Kocakoç, N. (2019). Ankara İli kamu hastanelerinin 2008-2017 dönemi finansal performans analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 1280-1293.
- Korkmaz, M. & Güney, S. (2013) Hastanelerde mali performansın incelenmesi: Ümraniye araştırma ve uygulama hastanesi üzerine örnek bir uygulama. *Karadeniz (Black sea-Chernoye More) Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(17), 148-164.
- OECD. (2021). *Health at a glance 2021: OECD indicators*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/4dd50c09-en>
- Özgülbaş, N. (2006) Türkiye’de kamu hastanelerinin finansal durum değerlendirmede kullanabilecekleri bir yöntem: Trend analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 29, 129-139.
- Özgülbaş, N., Koyuncu, A. S., Duman, R., & Hatipoğlu, B. (2008). Özel hastane sektörünün finansal değerlendirmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 40, 120–131.
- Özer, Ö. (2012). Mali tablolar analizi: Bir hastane örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 6, 183-199.
- Yiğit, V. (2020). Hastane hizmetleri alt sektörünün finansal performans analizi. *USAYSAD*, 6(3), 609-624.
- Zelman, W. N., McCue, M. J., Glick, N. D., & Thomas, M. A. (2014). *Financial management of health care organizations: An introduction to fundamental tools, concepts, and applications* (4th ed.). Jossey-Bass.